

GUIA DOCENT DE CENTRES ISEACV
GUÍA DOCENTE DE CENTROS ISEACV
Curs /Curso
2022-2023

1 Dades d'identificació de l'assignatura <i>Datos de identificación de la asignatura</i>					
Nom de l'assignatura <i>Nombre de la asignatura</i>	Harmonia III				
Crèdits ECTS <i>Créditos ECTS</i>	4	Curs <i>Curso</i>	III	Semestre <i>Semestre</i>	Anual
Tipus de formació <i>Tipo de formación</i> bàsica, específica, optativa <i>básica, específica, optativa</i>	Obligat ria d'Especialitat	Idioma/es en que s'imparteix l'assignatura <i>Idioma/s en que se imparte la asignatura</i>			Valencià
Matèria <i>Materia</i>	Composició i Instrumentació				
Títol Superior <i>Título Superior</i>	Grau en Música				
Especialitat <i>Especialidad</i>	Composició				
Centre <i>Centro</i>	Conservatori Superior de Música "Salvador Seguí" de Castelló				
Departament <i>Departamento</i>	Composició				
Professorat <i>Profesorado</i>	José Javier Peña Aguayo				
e-mail <i>e-mail</i>	j.penaaguayo@iseacv.gva.es				

1.1 Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació
Objetivos generales y contribución de la asignatura al perfil profesional de la titulación

Objetius generals

Amb l'assignatura d'Harmonia III es contribueix al desenvolupament de les següents capacitats:

- Conèixer, aprofundir i assentar els procediments de l'Harmonia
- Conèixer els principals elements i procediments compositius de les distintes èpoques i autors en des del punt de vista harmònic i analític. En el 3er curs es treballarà més concretament l'harmonia alterada i del segle XX.
- Analitzar obres des de diferents punts de vista que permeten avançar en la seua comprensió.
- Escoltar internament els procediments proposats i analitzats en les obres.
- Dominar a nivell teòric i pràctic les diferents tècniques i estils compositius proposats.
- Desenvolupar la capacitat crítica per fomentar l'autoconeixement i l'autoaprenentatge.
  - Utilitzar correcta i eficientment els recursos tecnològics propis de la especialitat.
- Buscar l'excel·lència en tots els processos necessaris per al desenvolupament de la seua futura activitat professional.

Contribució de la assignatura al perfil professional de la titulació

La contribució de la assignatura d'Harmonia III tant al perfil professional del Graduat en Música definit de manera genèrica al *Real Decreto 631/2010* com al que desenvolupa de manera més concreta la *Orden 24/2011* de la Conselleria de Educació, Formació i Ocupació, referit al títol de Graduat o Graduada en Música en l'especialitat de Composició, implica diversos àmbits de coneixement.

El perfil professional de la titulació ens porta a dos camins principalment, per una part l'eixida docent i per l'altra la de compositor com a tal.

L'assignatura permet a l'alumne aprofundir en les tècniques pròpies del llenguatge de compositors i els procediments harmònics que utilitzen. En concret ens centrarem en la música post romàntica com a punt de partida per arribar al segle XX tant de forma pràctica com teòrica. La finalitat serà dotar a l'alumne de recursos i coneixements que pugui utilitzar a la seua labor compositiva. Així mateix, en cas de optar per la via docent, el futur mestre ha de conèixer els recursos i qualitats pròpies del llenguatge de cada estil.

En l'assignatura el treball s'enfocarà des de l'anàlisi de partitures centrant-nos en els aspectes harmònics propis de l'estil o, més concretament, del compositor. Aquesta tasca desenvoluparà la vessant analítica per a extraure suficients conclusions com per a poder escriure fragments o petites peces al voltant d'aquest estil.

S'intentaran tocar els exercicis al piano i en cas de tindre una instrumentació massa complicada, es podran utilitzar programes d'edició de partitures, afavorint l'adquisició de la competència transversal 4, tal com s'exposarà a continuació.

1.2 Coneixements previs

Conocimientos previos

Requisits previs, mínims o necessaris per a cursar l'assignatura. Coneixements recomanats i/o relació amb altres assignatures de la mateixa titulació
Requisitos previos, mínimos o necesarios para cursar la asignatura. Conocimientos recomendados y/o relación con otras asignaturas de la misma titulación

Coneixements previs i recomanats

El requisit és el d'haver superat el segon curs de l'assignatura. Així mateix s'han de tenir els coneixements exposats en la Guia Docent d'Harmonia II.

Es recomana també (tal com s'ha dit abans) que l'alumne estiga en disposició d'interpretar – preferentment al piano– tot all que s'analitza a classe o els mateixos exercicis que l'alumne vagi elaborant durant el curs. Complementàriament, i per als casos que així siga més difícil, serà convenient disposar de certa autonomia en l'ús dels recursos informàtics en el camp de la edició de partitures.

2

Competències de l'assignatura

Competencias de la asignatura

Les competències venen establides en els plans d'estudis publicats en la corresponent orde de 2 de novembre de 2011. Es convenient detallar el grau de contribució de l'assignatura a l'adquisició i desenvolupament de cada competència (molt, prou, un poc, poc)
Las competencias vienen establecidas en los planes de estudios publicados en la correspondiente orden de 2 de noviembre de 2011. Es conveniente detallar el grado de contribución de la asignatura a la adquisición y desarrollo de cada competencia (mucho, bastante, algo, poco)

Competències Transversals

CT 1 Organitzar i planificar el treball de forma eficient i motivadora.

CT 2 Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament.

CT 3 Solucionar problemes i prendre decisions que responguin als objectius del treball que es realitza.

CT4 Utilitzar eficientment les tecnologies de la informació i la comunicació

CT6 Realitzar autocrítica cap a l'exercici professional i interpersonal

CT8 Desenrotllar de manera raonada i crítica idees i arguments

CT 13 Buscar la excel·lència i la qualitat en la seua activitat professional.

CT14 Dominar la metodologia d'investigació en la generació de projectes, idees i solucions viables

CT15 Treballar de manera autònoma i valorar la importància de la iniciativa i l'esperit emprenedor en l'exercici professional

CT16 Usar els mitjans i recursos al seu abast amb responsabilitat cap al patrimoni cultural i mediambiental

CT17 Contribuir amb la seua activitat professional a la sensibilització social de la importància del patrimoni cultural, la seua incidència en els diferents àmbits i la seua capacitat de generar valors significatius

Competències Generals

CG1 Conèixer els principis teòrics de la música i haver desenvolupat adequadament aptituds per el reconeixement, la comprensió i la memorització del material musical.

CG2 Mostrar aptituds adequades per a la lectura, la improvisació, la creació i la recreació musical.

CG3 Produir i interpretar correctament la notació gràfica de textos musicals

CG4 Reconèixer materials musicals gràcies al desenvolupament de la capacitat auditiva i saber aplicar aquesta capacitat a la seua pràctica professional.

CG8 Aplicar els mètodes de treball més apropiats per a superar els reptes que se li presenten en el terreny de l'estudi personal i en la pràctica musical col·lectiva

CG11 Estar familiaritzat amb un repertori ampli i actualitzat, centrat en la seua especialitat, per obert a altres tradicions. Reconèixer els trets estilístics que caracteritzen este repertori i poder descriure'ls de manera clara i completa.

CG13 Conèixer els fonaments i l'estructura del llenguatge musical i saber aplicar-los en la pràctica interpretativa, creativa, d'investigació o pedagògica.

CG17 Estar familiaritzat amb els diferents estils i pràctiques musicals que li permeten entendre, en un context cultural més ampli, el seu camp d'activitat i enriquir-lo.

CG21 Crear i donar forma als seus conceptes artístics després d'haver desenrotllat la capacitat d'expressar-se a través d'estos a partir de tècniques i recursos assimilats

CG22 Disposar de recursos musicals amplis i diversos per a poder crear o adaptar peces musicals, així com improvisar en distints contextos a partir del coneixement d'estils, formats, tècniques, tendències i llenguatges diversos

CG23 Valorar la creació musical com l'acció de donar forma sonora a un pensament estructural ric i complex

CG24 Desenrotllar capacitats per a l'autoformació al llarg de la seua vida professional

Competències Específiques

CE1 Conèixer els principals repertoris de la tradició occidental i d'altres músiques, i adquirir la capacitat de valorar plenament els aspectes expressius, sintàctics i sonors de les obres corresponents.

CE2 Adquirir la formació necessària per a reconèixer i valorar auditivament i intel·lectualment distints tipus d'estructures musicals i sonores.

CE3 Interpretar analíticament la construcció de les obres musicals en tots i cada un dels aspectes i nivells estructurals que les conformen.

CE5 Dominar les tècniques i recursos dels principals estils compositius històrics i recents CE7 Desenrotllar l'interès, capacitats i metodologies necessàries per a la investigació i experimentació musical.

CE8 Conèixer les tendències més recents de la creació musical, amb capacitat per valorar-les profunditzant en les seues notacions i implicacions interpretatives.

2 Resultats d'aprenentatge

Resultados de aprendizaje

RESULTATS D'APRENTATGE
RESULTADOS DE APRENDIZAJE

COMPETÈNCIES RELACIONADES
COMPETENCIAS RELACIONADAS

<p>RA1. Identificar i categoritzar les tècniques i els processos harmònics de les èpoques estudiades i reproduir-los a nivell d'escriptura.</p> <p>RA2. Utilitzar en la realització escrita de treballs estilístics i lliures, vocals e instrumentals, els elements i procediments morfològics en el Segle XX.</p> <p>RA3. Relacionar els processos harmònics, els elements i procediments morfològics dels distints sistemes compositius amb la forma musical.</p> <p>RA4. Treballar en vista a aconseguir sempre uns resultats de la màxima qualitat i exigència personals.</p> <p>RA5. Expressar les pròpies idees musicals tant verbalment com en la pròpia escriptura compositiva.</p> <p>RA6. Realitzar exercicis de composició en els estils estudiats tant de forma individual com dins d'un grup.</p> <p>RA7. Desenrotllar treballs d'investigació ajustant-se a pautes donades</p>	<p>CG1, CG11, CG13, CG17, CG21, CE1, CE2, CE3, CE5,</p> <p>CT1, CT2, CT6, CG1, CG4, CG11, CG13, CG22, CE1, CE2,</p> <p>CT1, CT2, CT4, CT8, CG3, CG11, CE1, CE7,</p> <p>CT1, CT2, CT4, CT6, CT13CT15</p> <p>CT3, CT13, CG21, CG24, CE7</p> <p>CT1, CT2, CT3, CT6, CT8, CT13, CT15, CG8, CG24, CE7,</p> <p>CT1, CT2, CT3, CT6, CT8, CT13, CT14, CT15, CT16, CT17, CG8, CG21, CG23, CG24, CE7, CE8</p>
--	---

4 Continguts de l'assignatura i organització temporal de l'aprenentatge <i>Contenidos de la asignatura y organización temporal del aprendizaje</i>	
Descripció per blocs de contingut, unitats didàctiques, temes,... <i>Descripción por bloques de contenido, unidades didácticas, temas,...</i>	Planificació temporal <i>Planificación temporal</i>

<p>Estudi de procediments concrets de compositors:</p> <p>A. Neo-modalitat: recursos i combinacions modals, melodia i acompanyaments</p> <p>B. Bartok i Stravinsky: reestructuracions de centralitat tonal i construccions harmòniques</p> <p>C. L'escola russa des de Mussorgsky a Shostakovitch</p> <p>D. Tonalitat lliure i extendida: escoles europees</p> <p>E. Influències folklòrica i la tradició europea de la música al continent americà: Gershwin, Villa-Lobos, Revueltas i Ginastera</p> <p>F. Recursos i tècniques de modalitat i centralitat tonal a l'estil de Olivier Messiaen</p>	<p>Setmanes 1-3</p> <p>Setmanes 4-8</p> <p>Setmanes 9-13</p> <p>Setmanes 14-17</p> <p>Setmanes 18-21</p> <p>Setmanes 22-25</p>
---	--

5 Activitats formatives

Actividades formativas

5.1 Activitats de treball presencials			
Actividades de trabajo presenciales			
ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge Metodología de enseñanza-aprendizaje	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge Relación con los Resultados de Aprendizaje	Volum treball (en nº hores o ECTS) Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)
Classe presencial <i>Clase presencial</i>	Exposició de continguts per part del professor i revisió dels treballs de composició <i>Exposición de contenidos por parte del profesor y revisión de los trabajos de composición</i>	1-7	30h
Classes pràctiques <i>Clases prácticas</i>	Sessions de treball en grup supervisades pel professor. Proves dels treballs de composició amb els instrumentistes, assajos i audició o concert. Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumne. <i>Sesiones de trabajo grupal en grupos supervisadas por el profesor. Pruebas de los trabajos de composición con los instrumentistas, ensayos y audición o concierto. Construcción significativa del conocimiento a través de la interacción y actividad del alumno.</i>		
Exposició treball <i>Exposición trabajo</i>	Exposició individual dels treballs de composició davant la resta d'alumnes i col·loqui/debat <i>Exposición individual de trabajos de composición ante el resto de alumnos y coloquio/debate.</i>	1-7	3h
Tutoria <i>Tutoría</i>	Atenció personalitzada i en grup reduït. Període d'instrucció i/o orientació realitzat per un tutor/a amb l'objectiu de revisar i discutir els materials i temes presentats en les classes, seminaris, talleres, lectures, realització de treballs, projectes, etc. <i>Atención personalizada y en pequeño grupo. Periodo de instrucción y/o orientación realizado por un tutor/a con el objetivo de revisar y discutir los</i>	1-7	3h

	<i>materiales y temas presentados en las clases, seminarios, talleres, lecturas, realización de trabajos, proyectos, etc.</i>		
Avaluació <i>Evaluación</i>	Conjunt de proves (audicions, orals i/o escrites) empleades en l'avaluació inicial, formativa o additiva de l'alumne. <i>Conjunto de pruebas (audiciones, orales y/o escritas) empleadas en la evaluación inicial, formativa o aditiva del alumno.</i>	1-7	4h
		SUBTOTAL	40

5.2 Activitats de treball aut nom <i>Actividades de trabajo autónomo</i>			
ACTIVITATS <i>ACTIVIDADES</i>	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge <i>Metodología de enseñanza-aprendizaje</i>	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball <i>(en nº horas o ECTS)</i> Volumen trabajo <i>(en nº horas o ECTS)</i>
Treball aut nom <i>Trabajo autónomo</i>	Realització dels treballs de composició que seran prèviament consensuats amb el professor <i>Realización de los trabajos de composición que serán previamente consensuados con el profesor</i>	1-7	40h
Estudi pràctic <i>Estudio práctico</i>	Lectures complementàries, anàlisis de partitures i audicions en funció de les necessitats d'aprenentatge de cada alumne. <i>Lecturas complementarias, análisis de partituras y audiciones en función de las necesidades de aprendizaje de cada alumno.</i>	1-7	15h
Activitats complementàries <i>Actividades complementarias</i>	Assistència a activitats complementàries com concerts, representacions, conferències,... <i>Asistencia a actividades complementarias como conciertos, representaciones, conferencias,...</i>	1-7	5h
		SUBTOTAL	60

TOTAL	100
--------------	------------

6 Sistema d'avaluació i qualificació *Sistema de evaluación y calificación*

6.1 Instruments d'avaluació <i>Instrumentos de evaluación</i> Proves escrites (proves objectives, de desenvolupament, mapes conceptuals,...), exposició oral, treballs dirigits, projectes, tallers, estudis de cas, quaderns d'observació, portafolio,... <i>Pruebas escritas (pruebas objetivas, de desarrollo, mapas conceptuales,...), exposición oral, trabajos dirigidos, proyectos, talleres, estudios de caso, cuadernos de observación, portafolio,...</i>
--

La data d'entrega dels exercicis o de l'examen serà la setmana que marca l'ISEACV en la resolució de l'inici de curs, i dins d'aquesta setmana, el dia que indique el professor.

Per a l'avaluació ordinària, que correspon per defecte a la primera i segona convocatòria, serà necessari no haver superat les 12 faltes. Els alumnes que superen aquest nombre de faltes es considerarà que no reuneixen les condicions per ésser avaluats i seran qualificats com a suspens.

D'altra banda, aquell alumne que acumuli 3 no presentats en una assignatura determinada haurà de ser avaluat forçosament.

6.3 Sistemes de recuperació

Sistemas de recuperación

Per a l'alumnat que ha suspès o no ha seguit el desenvolupament normal de les classes – criteris i dates d'entrega)

Para el alumnado que ha suspendido o no ha seguido el desarrollo normal de las clases – criterios y fechas de entrega)

Els alumnes que no hagen superat l'adquisició de coneixements, o que no hagen entregat els treballs durant la primera convocatòria, i sempre que no hagen perdut l'opció a l'avaluació contínua pel nombre de faltes, podran entregar els treballs propis (els mateixos que per als alumnes d'avaluació ordinària) durant la setmana de recuperació que indica l'ISEACV en el seu document d'inici de curs.

Per als alumnes que hagen perdut aquesta possibilitat per excedir el nombre de faltes permès hauran d'afrontar un examen on se'ls demanarà que realitzen o bé un anàlisi harmònic d'una obra o bé un exercici d'estil d'un dels moments històrics estudiats durant el curs –sempre a criteri del professor–, i per al qual se'ls donarà un inici que hauran de continuar. La duració i la instrumentació de l'exercici la decidirà el professor.

7 Bibliografia

Bibliografía

Principal

Antokoletz, E. (2006). *La música de Béla Bartók. Un estudio de la tonalidad y la progresión en la música del siglo XX*. Barcelona: Idea

Cadwallader, A. (2011). *Analysis of tonal music: A schenkerian approach*. Oxford: Oxford University Press.

Cope, D. (1984). *New Directions in Music* (4^a ed). Santa Cruz: 1984

Damschroder, D. (2012). *Thinking about Harmony: Historical perspectives on analysis*. Cambridge University Press.

Forte, A. (1978). *The Harmonic Organization of the Rite of Spring*. New Haven: Yale University Press

García Laborda, J.M., *Forma y estructura en la música del siglo XX*, Madrid: Alpuerto

Griffiths, P. (2011). *Modern Music and After*. Nueva York: Oxford University Press

Lendvai, E. (1979). *Béla Bartók. An Analysis of his Music*. Londres: Kahn & Averill

Messiaen, O. (1944). *La técnica de mi lenguaje musical*. París: Alphonse Leduc, 1993

Parncutt, R. (1989). *Harmony: a psychoacoustical approach*. Berlín: Springer-Verlag.

Persichetti, V. (1961). *Armonía del siglo XX*, Madrid: Real Musical, 1985

Prout, E. (2005). *Harmony, it's theory and practice*. Hawai: University of the Pacific Press (año de publicación del libro original; 1889).

Sechter, S. (1854). *Die Grundsätze der Musikalischen Komposition*. Leipzig: Breitkopf und Härtel. Recuperado de:

<https://archive.org/details/diegrundstzede03sech>

Complementaria

